

 Zawartość zarchiwizowana w dniu 2023-03-01

Naukowcy powinni wziąć odpowiedzialność za zapobieganie niewłaściwemu wykorzystywaniu nauki i technologii

"Naukowcy ponoszą szczególną odpowiedzialność, gdy chodzi o problemy 'podwójnego wykorzystywania' oraz niewłaściwego wykorzystywania nauki i technologii", czytamy w oświadczeniu dotyczącym biobezpieczeństwa, wydanym przez IAP (Interacademy Panel on international issues - panel...

"Naukowcy ponoszą szczególną odpowiedzialność, gdy chodzi o problemy 'podwójnego wykorzystywania' oraz niewłaściwego wykorzystywania nauki i technologii", czytamy w oświadczeniu dotyczącym biobezpieczeństwa, wydanym

przez IAP (Interacademy Panel on international issues - panel akademii nauk poświęcony zagadnieniom międzynarodowym).

Oświadczenie zostało podpisane przez ponad 60 krajowych akademii nauk, w tym przez akademie w 21 Państwach Członkowskich UE oraz w trzech krajach kandydujących.

Oświadczenie oparte jest na następującym założeniu: "W ostatnich dziesięcioleciach badania naukowe doprowadziły do powstania nowej i niespodziewanej wiedzy i technologii, które dają niespotykane możliwości w zakresie poprawy zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu środowiska naturalnego. Jednakże część tej wiedzy i technologii można wykorzystać zarówno do celów destruktywnych, jak i celów konstruktywnych."

Każdy z sygnatariuszy Konwencji o zakazie broni biologicznej i toksycznej z 1972 r. zobowiązał się do bezwzględnego przestrzegania zakazu opracowywania, produkowania i gromadzenia zapasów środków mikrobiologicznych lub innych

środków biologicznych lub toksyn, w rodzajach i ilościach, które "nie mają uzasadnienia ze względów profilaktycznych lub z punktu widzenia innych potrzeb pokojowych."

Niestety zagrożenie bronią biologiczną ponownie stało się realne, a oświadczenie IAP ma służyć jako wskazówka dla poszczególnych naukowców i lokalnych środowisk naukowych, które być może zechcą opracować własny kodeks postępowania. Oświadczenie dotyczy pięciu podstawowych zagadnień: świadomości, bezpieczeństwa i ochrony, edukacji i informacji, odpowiedzialności oraz nadzoru.

W części poświęconej "świadomości", autorzy oświadczenia podkreślają, że naukowcy powinni zawsze brać pod uwagę "przewidywalne, w granicach rozsądku, konsekwencje swojej własnej działalności". Naukowcy muszą również zdawać sobie sprawę z tego, że "indywidualne działanie w dobrej wierze nie usprawiedliwia lekceważenia możliwego niewłaściwego wykorzystywania ich naukowego wysiłku".

Część "bezpieczeństwo i ochrona" odnosi się do odpowiedzialności w zakresie stosowania dobrych, bezpiecznych i pewnych procedur laboratoryjnych, natomiast część "edukacja i informacja" stanowi przypomnienie, że naukowcy powinni rozpowszechniać i przekazywać informacje na temat przepisów ustawodawczych, polityk i zasad mających na celu zapobieżenie niewłaściwemu wykorzystywaniu biologicznych badań naukowych.

W części "odpowiedzialność" autorzy oświadczenia zalecają, aby naukowcy, którzy uzyskali informacje na temat działalności naruszającej Konwencję o zakazie broni biologicznej i toksycznej lub jakiejkolwiek międzynarodowe prawo zwyczajowe, przedstawili swoje obawy odpowiednim osobom, władzom i instytucjom.

Ostatnim zagadnieniem poruszonym w oświadczeniu jest "nadzór". Podmioty nadzorujące badania lub oceniające projekty lub publikacje odpowiedzialne są za promowanie przestrzegania wymienionych zasad przez podmioty podlegające ich nadzorowi, konkludują autorzy oświadczenia.

Ostatnia aktualizacja: 5 Grudnia 2005

Permalink: <https://cordis.europa.eu/article/id/24877-scientists-asked-to-take-responsibility-for-avoiding-the-misuse-of-science-and-technology-/pl>

European Union, 2025